

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/13793
7/13794

SAYI : B.02.0.007.00/ 474
KONU : Yazılı Soru Önergeleri

04/5/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 20.04.2010 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-22023 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Bakanlığımıza gönderilen Adana Milletvekili Sayın Hulusi GÜVEL'e ait (2 Adet) Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 2 Yazı (2'ser Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 2 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN HULUSİ GÜVEL'İN
7/13793 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

5251 Sayılı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 7'inci maddesi 1'inci fıkrası (b) bendinde "Kadının istihdamını ve ekonomik kapasitesini artırıcı, ticari faaliyetlerini güçlendirici ve kadın girişimciliğini özendirici çalışmalar yapmak" Kadının Ekonomik Statüsünü Güçlendirme Daire Başkanlığı'nın görevleri arasında sayılmaktadır.

Bu itibarla;

SORU 1:

2002-2010 yılları arasında ve yıllar itibariyle Ülkemiz genelinde istihdam edilen kadınlarımızın sayısı ve işgücüne katılım oranları, istihdam oranları ve işsizlik oranları ne kadar olmuştur? Kadın istihdamının artırılması amacıyla anılan yıllar itibariyle geliştirilen ve/veya desteklenen proje sayısı kaçtır?

CEVAP 1:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2002-2010 arasında Ülkemizde istihdam edilen kadınların sayısı, işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları yıllar itibariyle aşağıda belirtilmektedir:

- 2002 yılında toplam 6.122.000 kadın istihdam edilmiştir. Aynı yıl içerisinde kadınların işgücüne katılım oranı %27,9, istihdam oranı %25,3, işsizlik oranı ise %9,4 olarak gerçekleşmiştir.
- 2003 yılında 5.891.000 kadın istihdam edilmiştir. Kadınlardaki işgücüne katılım oranı %26,6, istihdam oranı 23,9, işsizlik oranı ise %10,1 olarak gerçekleşmiştir.
- 2004 yılında 5.047.000 kadın istihdam edilmiştir. Bu yıl içerisinde kadınların işgücüne katılım oranı %23,3, istihdam oranı %20,8, işsizlik oranı ise %11,0 olmuştur.
- 2005 yılında toplam 5.108.000 kadın istihdam edilmiştir. Aynı yıl kadınların işgücüne katılım oranı %23,3, istihdam oranı %20,7, işsizlik oranı ise %11,2 olarak gerçekleşmiştir.
- 2006 yılında istihdam edilen kadınların sayısı 5.258.000'dir. Kadınların işgücüne katılım oranı %23,6, istihdam oranı %21,0, işsizlik oranı ise %11,1 olmuştur.
- 2007 yılında 5.356.000 kadın istihdam edilmiştir. 2007 yılında kadınların işgücüne katılım oranı %23,6, istihdam oranı %21,0, işsizlik oranı ise %11,0 olmuştur.

- 2008 yılında 5.595.000 kadın istihdam edilmiştir. Bu yıl içerisinde kadınların işgücüne katılım oranı %24,5, istihdam oranı %21,6, işsizlik oranı ise %11,6 olmuştur.
- 2009 yılında ise toplam 5.871.000 kadın istihdam edilmiştir. Aynı yıl içerisinde kadınların işgücüne katılım oranı %26,0, istihdam oranı %22,3, işsizlik oranı ise %14,3 olmuştur.
- 2010 yılı verileri TÜİK tarafından henüz yayınlanmamıştır.

Ülkemizdeki kadın istihdamının artırılması amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu gibi meslek örgütleri tarafından çeşitli projeler yürütülmektedir.

Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Aracı (IPA)'nın "İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi" 4. Bileşeni kapsamında ilgili tarafların katılımıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından "İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı" hazırlanmıştır. Bu Programın alt bileşenlerinden biri de "Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu"dur. Söz konusu Operasyonun amacı; daha önce tarımda çalışmakta olanlar dâhil olmak üzere kadınların işgücüne katılımlarını teşvik etmek ve kadın istihdamını artırmaktır. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından 2009-2011 yıllarını kapsayacak şekilde yürütülen Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu kapsamında 4000 kadına girişimcilik eğitimi, 1200 kadına çocuk/yaşlı bakım eğitimi, 12.000 kadına istihdam garantili kurs, 18.000 kadına kariyer danışmanlığı ve rehberliği hizmetleri verilmesi planlanmaktadır. Hibe teklif çağrısına çıkmış olup 13.03.2009-12.06.2009 tarihleri arasında potansiyel hibe başvuruları kabul edilmiştir. 15.06.2009 tarihinde ise söz konusu hibe başvurularının değerlendirme aşaması başlamıştır. Operasyon için ayrılan 10.070.589 Avro'luk bütçenin tamamı hibe planı çerçevesinde uygun görülen yararlanıcılara tahsis edilecek olup, hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Kadın istihdamının artırılması amacıyla Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen diğer projeler şunlardır:

- Özelleştirme Sosyal Destek Projesi (ÖSDP)
- Aktif İşgücü Programları Projesi (AİPP I)
- Cinsiyet Sorunları Üzerine Özel Bir Odaklanma ile Sosyal Katılım ve Bütünleşmeye Yönelik Pilot Aktif İstihdam Tedbirleri Projesi
- Aktif İstihdam Tedbirleri ve Yerel Düzeyde Türkiye İş Kurumu'na Destek Projesi
- Türkiye'de Kadınlar için İnsana Yakışır İş İmkânları Sağlanması Yoluyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gerçekleştirilmesine Yönelik Aktif İşgücü Piyasası Politikaları Projesi
- Herkes için İnsana Yakışır İş: Antalya'da Gençlik Programı
- Kadın İstihdamının Artırılmasına Yönelik Strateji Geliştirme Projesi

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü bahsedilen İnsan Kaynağını Geliştirme Operasyonel Programı'nın sektörel izleme komitesi ve yukarıda söz konusu Projelerin yönlendirme komitelerinde üye olarak görev almaktadır.

SORU 2:

Kadınların niteliksel gelişimini ve işgücü piyasasına girişini sağlayacak gerekli mekanizmaların işletilmesi amacıyla Bakanlığınıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nce 2004-2010 yılları arasında ve yıllar itibariyle kaç proje geliştirilmiş ve/veya kaç proje desteklenmiştir? Bu projelerle kaç kadın için istihdam sağlanmıştır?

CEVAP 2:

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, kadınların sosyal ve ekonomik alanda güçlenmeleri, bu hususta hak, fırsat ve kaynaklardan daha etkin bir şekilde yararlanmalarını sağlamak amacıyla politikalar oluşturan, stratejiler geliştiren bir koordinasyon kurumudur. Çalışma alanlarından biri olan kadın istihdamı alanında başta Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü olmak üzere kadın istihdamı konusunda faaliyet gösteren tüm kamu kurum ve kuruluşları ile meslek örgütleri ile işbirliği içerisinde faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Önceki sorunuza verilen cevapta yer alan Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen projelerin birçoğunun teknik komitesine katılım sağlamak ve destek vermektedir.

Ayrıca, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat Kanunu'nun 15 ve 16 ncı maddeleri uyarınca, kamu kurum ve kuruluşları ile, üniversite ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşturulan "Kadının Statüsü Danışma Kurulu"nın son üç toplantısında kadın istihdamının artırılması ve girişimciliğinin desteklenmesine yönelik önemli kararlar alınmış, kararların gerçekleştirilmesinden sorumlu olan ve işbirliği yapılacak kuruluşlar belirlenmiştir. Söz konusu kararların uygulamaya geçirilmesi Danışma Kurulunca izlenmektedir.

SORU 3:

Ülkemiz genelinde sosyal güvenlik şemsiyesi altında bulunmayan veya kaçak olarak istihdam edilen kadınlarımızın sayısı konusunda Bakanlığınıza yapılan bir çalışma var mıdır? Var ise kaçak olarak istihdam edilen kadın çalışan sayısı kaçtır?

CEVAP 3:

Ülkemizin temel alanlarından biri olan istihdam alanının önemli sorunlarından biri kayıt dışı istihdamdır. Kayıt dışı istihdam verilerine TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinden sosyal güvenlik kurumlarına kayıtlılık durumuna göre ulaşılabilmektedir. 2009 yılı TÜİK verilerine göre; Türkiye genelinde istihdam edilenlerin 9 milyon 328 bini esas işlerinden dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı bulunmamakta, bunların 5 milyon 902 bini erkek, 3 milyon 426 bini kadındır. Oransal olarak bakıldığında Türkiye genelinde kayıt dışı istihdam oranı %43,8 olup, kadın çalışanların %58,4'ü, erkek çalışanların %38,3'ü kayıt dışı çalışmaktadır. Kayıt dışı çalışmanın daha çok kırsal bölgelerde tarımsal faaliyetlerle uğraşanlarda özellikle de ücretsiz aile işçilerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ücretsiz aile işçilerinin çoğunluğunu ise kadınlar oluşturmaktadır.

Dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi Türkiye için de, kayıt dışı istihdam ekonomik büyümenin ve sosyal kalkınmanın önünde önemli bir engel olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle, kayıt dışı istihdam hem gelişmekte olan ülkeler için hem de gelişmesini tamamlamış ülkeler için çözümlenmesi gereken ciddi bir sorun durumundadır.

Türkiye, 2008 yılını kayıt dışı istihdama karşı mücadele yılı ilan etmiştir. Bu doğrultuda, 2008-2010 dönemlerini kapsayan ve 05.02.2009 tarih ve 27132 sayılı Resmi Gazetede 2009/3 sayılı Başbakanlık Genelgesi olarak yayımlanan Maliye Bakanlığı'nın "Kayıt Dışı Ekonomi ile Mücadele Eylem Planı"nın önemli bir boyutunu da kayıt dışı istihdamla mücadele oluşturmaktadır.

Ayrıca ülkemizde kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından kurumsal kapasitenin artırılması çalışmaları yapılmakta ve projeler yürütülmektedir.

Mayıs 2008'de işsizliğe karşı mücadeleyi amaçlayan, kadınlar, gençler ve engelliler için istihdam imkanları yaratılması hususunda özel olarak odaklanan bir İstihdam Paketinin yürürlüğe girmesi bir başka önemli düzenlemedir. Söz konusu Pakette yeni işe alınan kadınlar için işverenlerce ödenmesi gereken sosyal güvenlik primleri İşsizlik Sigortası Fonu kapsamına alınmış ve 5 yıllık süre boyunca ilk yıl için %100'ünün, beşinci yıl için %20'sinin bu fon vasıtasıyla karşılanması hükmü yer almaktadır.

Ayrıca birinci soruya ilişkin cevap metninde bahsi geçen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sorumlu yetkili otorite olduğu Operasyonel Program kapsamında yürütülecek kadın ve genç istihdamının artırılmasına yönelik operasyonlar kayıtlı istihdamın artırılmasına da destek sağlayacaktır. Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü söz konusu Operasyonel Programın Sektörel İzleme Komitesinde yer almaktadır.

Özürliülerin İstihdamı Yılı

Özürliülerin toplumsal yaşama katılımları açısından gelir getirici bir işte çalışarak üretken olmaları büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda, özürliülerin istihdamı konusunda yapılması gerekenlerin sistemli ve etkili bir şekilde yürütülmesi için 2005 yılı Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından "Özürliülerin İstihdamı Yılı" olarak ilan edilmiştir.

Özürliülerin İstihdamı Eylem Planı

Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve ilgili kamu-sivil kurum ve kuruluşlarının da onayını alan 2005-2010 yıllarını kapsayan "Özürliülerin İstihdamı Eylem Planı" yürürlüğe konulmuştur. Eylem Planı; ülkemizin kendi koşulları ve imkanları ölçüsünde özürliülere sunulabilecek, temel sorunların çözümünü ve belli bir süreç alacak olan idari, hukuki düzenlemeleri kapsamaktadır.

Engelsiz Türkiye Projesi

Başbakanlık Özürliüler İdaresi Başkanlığı koordinasyonunda yürütülen projenin temel amacı, kamu, yerel yönetim idarecileri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının özürliüler kanunu ve ilgili mevzuatı konusunda doğru bilgilendirerek uygulama sürecinde ortaya çıkan sorunları gidermek ve düzenlenecek konferanslar

ve medya kanalıyla özürli bireyler, yakınları ve tüm toplumun bilgilendirilerek özürlilik konusunda toplumsal bilinç ve duyarlılığı sağlamaktır. Bu bilgilendirme çalışmaları sonucunda 8,5 milyon özürli bireyin ve ailelerinin özürlilik konusunda bilinçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Proje boyunca yapılması planlanan bilgilendirme toplantılarında ve konferanslarda;

- Tüm toplumun özürlilik konusunda bilinçlendirilmesi;
- Özürli Mevzuatının Tanıtımı,
- Özürlilerin;
 - Eğitimi,
 - Bakımı,
 - Mesleki Eğitimi ve Rehabilitasyonu,
 - İstihdamı,
 - Ulaşılabilirlik,
 - Sosyal Güvenlik,
 - Sosyal Yardımlar,

konularında bilgiler verilerek uygulama süreçleri anlatılmaktadır.

Bu kapsamda, projenin hayata geçirildiği 56 ilde özürliilerin istihdam alanında karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri ele alınmıştır. Proje kapsamında özürli sivil örgütleri, özürliiler ile aileleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri istihdamın önemi ve özürliilerin özellikleri göz önünde bulundurularak mevzuata uygun bir şekilde istihdam edilmeleri konusunda bilinçlendirilmiştir.

SORU 4:

Ülkemiz genelinde sosyal güvenlik şemsiyesi altında bulunmayan veya kaçak olarak istihdam edilen kadınlarımızın sorunlarının çözömlenmesi için Bakanlığınıza bağı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü'nce anılan yıllar itibariyle kaç proje gerçekleştirilmiş ve/veya desteklenmiştir? Bu projeler nelerdir?

CEVAP 4:

Bakanlığımıza bağı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2008-2013 yıllarını kapsayan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı" hazırlanmıştır. Bahsi geçen Eylem Planının "Kadın ve Ekonomi" başlığı altında kayıt dışı kadın istihdamının önlenmesine yönelik olarak "Kayıt dışı ekonomi ile mücadele kapsamında kadınların sosyal güvenlik sistemi içinde istihdamına yönelik çalışmalar yapılması" stratejisi belirlenmiş olup, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı söz konusu stratejinin hayata geçirilmesinden sorumlu kurumlar olarak belirlenmiştir.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAP
Devlet Bakanı